

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 193/21
Λουξεμβούργο, 28 Οκτωβρίου 2021

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-267/20
Volvo και DAF Trucks

**Σύμπραξη στον τομέα των φορτηγών στην Ισπανία: ο γενικός εισαγγελέας
Α. Ράντος διευκρινίζει με τις προτάσεις του το χρονικό πεδίο εφαρμογής της
οδηγίας που διέπει την αποζημίωση των θιγόμενων από αντίθετες προς τον
ανταγωνισμό πρακτικές**

Στις 19 Ιουλίου 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε ότι πολλοί διεθνείς κατασκευαστές φορτηγών οχημάτων, μεταξύ των οποίων οι AB Volvo και DAF Trucks, συμμετείχαν από το 1997 έως το 2011 σε σύμπραξη που αφορούσε, μεταξύ άλλων, τις τιμές των φορτηγών ¹.

Έχοντας αγοράσει κατά τα έτη 2006 και 2007 τρία φορτηγά κατασκευής των δύο αυτών εταιριών, ο RM άσκησε την 1η Απριλίου 2018 αγωγή ενώπιον ισπανικού δικαστηρίου με την οποία ζήτησε την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη λόγω της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτό το αίτημά του και υποχρέωσε τις Volvo και DAF Trucks να καταβάλουν αποζημίωση ανερχόμενη στο 15 % της τιμής αγοράς των φορτηγών. Το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε την προβληθείσα από τις εναγόμενες ένσταση παραγραφής της αξιώσεως, αποφαινόμενο ότι είναι εφαρμοστέα η πενταετής προθεσμία παραγραφής που προβλέπει η ισπανική νομοθεσία περί μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας για την αποζημίωση των θιγόμενων από αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές ². Επίσης, στηριζόμενο στην ίδια νομοθεσία, το δικαστήριο εφάρμοσε το τεκμήριο προκλήσεως ζημίας λόγω των επίμαχων παραβάσεων και έκανε χρήση της εξουσίας εκτιμήσεως της ζημίας, όπως προβλέπεται από δύο διατάξεις της οδηγίας.

Οι δύο εταιρίες άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Audiencia Provincial de León (περιφερειακού δικαστηρίου León, Ισπανία), ισχυριζόμενες, πρώτον, ότι η αξίωση του ενάγοντος έχει παραγραφεί, διότι η ενιαύσια προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται από το γενικό καθεστώς εξωσυμβατικής ευθύνης του ισπανικού αστικού κώδικα, η οποία είναι κατά την άποψή τους εφαρμοστέα, άρχισε να τρέχει από την έκδοση του ανακοινωθέντος Τύπου της Επιτροπής στις 19 Ιουλίου 2016. Δεύτερον, θεωρούν ότι δεν αποδεικνύεται η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς που περιγράφεται στην απόφαση της Επιτροπής και της αυξήσεως της τιμής των φορτηγών που αγόρασε ο RM.

Το Audiencia Provincial de León αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με το *ratione temporis* πεδίο εφαρμογής ορισμένων διατάξεων της οδηγίας που αφορούν την εφαρμοστέα προθεσμία παραγραφής και την εκτίμηση της ζημίας, καθώς και σχετικά με τη συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας περί των αγωγών αποζημιώσεως λόγω παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και την αρχή της αποτελεσματικότητας.

¹ Απόφαση C(2016) 4673 τελικό της Επιτροπής, της 19ης Ιουλίου 2016, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση ΑΤ.39824 – Φορτηγά) (βλ. το [ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής](#)), περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, της 6ης Απριλίου 2017 (ΕΕ 2017, C 108, σ. 6).

² Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημιώσεως βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2014, L 349 σ. 1).

Στις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Αθανάσιος Ράντος υπογραμμίζει αρχικά ότι αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως είναι το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς, αφενός, όσον αφορά την παραγραφή της επίδικης αξιώσεως και, αφετέρου, όσον αφορά την εκτίμηση και την ποσοτικοποίηση της προκληθείσας ζημίας.

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι το χρονικό πεδίο εφαρμογής της οδηγίας είναι πράγματι περιορισμένο, καθόσον η οδηγία διακρίνει μεταξύ των ουσιαστικών διατάξεων, οι οποίες δεν εφαρμόζονται αναδρομικά στις «καταστάσεις που έχουν διαμορφωθεί» πριν από την έναρξη ισχύος τους, και των δικονομικών διατάξεων, οι οποίες εφαρμόζονται στο πλαίσιο εκδικάσεως αγωγών που ασκήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας (26 Δεκεμβρίου 2014).

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεπής και ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού της Ένωσης, **ο προσδιορισμός της φύσης των διατάξεων της οδηγίας, ως ουσιαστικών ή δικονομικών, πρέπει να γίνει υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης και όχι του εθνικού δικαίου.**

Ειδικότερα, **ο σχετικός με την προθεσμία παραγραφής κανόνας της οδηγίας εμπίπτει στο ουσιαστικό δίκαιο**, δεδομένου ότι αποσκοπεί τόσο στην προστασία του ζημιωθέντος, ο οποίος πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκές χρονικό διάστημα για να συγκεντρώσει τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου να ασκήσει ενδεχόμενη αγωγή, όσο και στην προστασία του υπαίτιου της ζημίας, αποτρέποντας το ενδεχόμενο ο ζημιωθείς να καθυστερεί επ' αόριστον την άσκηση του δικαιώματός του προς αποζημίωση.

Ως εκ τούτου, η προβλεπόμενη από την οδηγία πενταετής προθεσμία παραγραφής δεν έχει εφαρμογή επί αγωγής αποζημιώσεως όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη αγωγή, η οποία, καίτοι ασκήθηκε μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας και των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο (26 Μαΐου 2017), εντούτοις αφορά πραγματικά περιστατικά και κυρώσεις προγενέστερα της ενάρξεως ισχύος των διατάξεων αυτών.

Επίσης, ο γενικός εισαγγελέας διαπιστώνει ότι **η διάταξη της οδηγίας κατά την οποία οι παραβάσεις που διαπράττονται στο πλαίσιο σύμπραξης τεκμαίρεται ότι προκαλούν ζημία, αποτελεί ουσιαστική διάταξη**. Συγκεκριμένα, το εν λόγω τεκμήριο, αναθέτοντας το βάρος αποδείξεως στον παραβάτη και απαλλάσσοντας τον ζημιωθέντα από την υποχρέωση να αποδείξει την πρόκληση ζημίας λόγω της σύμπραξης, συνδέεται άμεσα με την κατάφαση της εξωσυμβατικής αστικής ευθύνης του αυτουργού της οικείας παραβάσεως και επομένως επηρεάζει άμεσα τη νομική του κατάσταση.

Κατά συνέπεια, ειδικώς όσον αφορά τις εθνικές διατάξεις μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της διατάξεως της οδηγίας που προβλέπει **τεκμήριο προκλήσεως ζημίας λόγω των συμπράξεων**, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, στο πλαίσιο αγωγών αποζημιώσεως **που ασκήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος των εν λόγω εθνικών διατάξεων**, η οδηγία **αντιτίθεται** στην εφαρμογή τους επί παραβάσεων που διαπράχθηκαν **πριν από την έναρξη ισχύος τους**.

Αντιθέτως, κατά τον Α. Ράντο, **οι εθνικές διατάξεις μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που έχουν θεσπιστεί σε συμμόρφωση προς τη διάταξη της οδηγίας περί της εξουσίας δικαστικής εκτιμήσεως της ζημίας είναι δικονομικές και μπορούν να έχουν εφαρμογή επί ζημιών που προκλήθηκαν από παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού που έπαυσε πριν από την έναρξη ισχύος εθνικής νομοθεσίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως που ασκήθηκε μετά την έναρξη ισχύος της διατάξεως αυτής**.

Στη συνέχεια, ο γενικός εισαγγελέας εξετάζει τη συμβατότητα προς την αρχή της αποτελεσματικότητας του προβλεπόμενου από τον ισπανικό αστικό κώδικα καθεστώτος εξωσυμβατικής ευθύνης, κατά την οποία οποιοσδήποτε έχει υποστεί ζημία δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση.

Όσον αφορά τη διάρκεια της προθεσμίας παραγραφής, ο γενικός εισαγγελέας τονίζει ότι, πέραν της διαπίστωσης ότι η προβλεπόμενη από την ισπανική νομοθεσία ενιαύσια προθεσμία

παραγραφής είναι σημαντικά συντομότερη σε σχέση με την πενταετή παραγραφή που προβλέπει η οδηγία, επιβάλλεται να συνεκτιμηθούν και άλλα στοιχεία του εθνικού καθεστώτος παραγραφής.

Ως προς την *dies a quo* για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης από τον αστικό κώδικα ενιαύσιας προθεσμίας παραγραφής, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι **η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει από την ημέρα δημοσίευσης της περιλήψεως της αποφάσεως της Επιτροπής στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι στις 6 Απριλίου 2017**. Τούτο σημαίνει ότι η **αξίωση αποζημιώσεως** την οποία αφορά η ασκηθείσα την 1η Απριλίου 2018 αγωγή του αγοραστή των φορτηγών (RM) **δεν έχει παραγραφεί**.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι **η συγκεκριμένη προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημέρα δημοσίευσης του ανακοινωθέντος Τύπου της Επιτροπής** σχετικά με την απόφασή της περί διαπιστώσεως της επίμαχης παραβάσεως. Συγκεκριμένα, **απλώς και μόνον η δημοσίευση του ανακοινωθέντος Τύπου δεν παρέχει στον ζημιωθέντα τη δυνατότητα να λάβει γνώση όλων των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την άσκηση του δικαιώματός του προς έγερση αγωγής αποζημιώσεως**. Περαιτέρω, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι οι θιγόμενοι από παραβάσεις κατά του ανταγωνισμού δεν υπέχουν «καθήκον επιμελείας» το οποίο να τους επιβάλλει να παρακολουθούν τη δημοσίευση των εν λόγω ανακοινωθέντων Τύπου.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας τονίζει ότι το γεγονός ότι το προβλεπόμενο από την οδηγία τεκμήριο ζημίας δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση δεν εμποδίζει τα εθνικά δικαστήρια να εφαρμόζουν τα σχετικά με το βάρος αποδείξεως τεκμήρια περί υπάρξεως ζημίας τα οποία προϋφίσταντο των αντίστοιχων εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο και των οποίων η συμβατότητα προς τις επιταγές του δικαίου της Ένωσης πρέπει να εκτιμάται λαμβανομένων ιδίως υπόψη των γενικών αρχών της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582